ACTA
APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ANNUS VIII - VOLUMEN VIII

ROMAE

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

—

MCMXVI

Annus VIII - Vol. VIII Die 18 Ianuarii 1916 Num. 1

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA BENEDICTI PP. XV

EPISTOLA

AD CAROLUM HAMEL ET HENRICUM SAINT-OLIVE, COETUS MODERANDO OPERI « A PROPAGATIONE FIDEI » ALTERUM PARISIIS ALTERUM LUGDUNI PRAESIDES, GRATULANDI HORTANDIQUE CAUSA.

Dilecti Filii, salutem et apostolicam benedictionem. — Ad christiani apostolatus apicem divina miseratione evectis, nihil sane optatius Nobis, dilecti Filii, quam vos alloqui praesentes et consilia vobiscum communicare. Catholicorum enim universitatem quoties animo intuemur, toties monemur alias esse oves, quae non sunt ex Ecclesiae ovili, easque Nos ad illud adducere oportere: et ex hac cogitatione sponte sua ad vos et ad pium Opus, cui praepositi estis, cupida mens provolat, in studiis ac coeptis vestris rerum in dies meliorum anquirens auspicia. Vera, ut fateamur, non exiguos sollertiae diligentiaeque vestrae respondisse, Dei beneficio, fructus testantur corrogatae piorum stipes multiplicataeque, earum ope, evangelicorum virorum expeditiones. Sed, proh dolor! quo potissimum tempore effusiorem, eamdem in rem, catholicorum caritatem desiderabamus, ea incidisse vidimus rerum adiuncta, quae iure admodum pietas vestra eam etiam ob caussam deplorat, quod Ecclesiae *Missionibus* sacrorum administrorum copiam, et necessaria subsidia subtrahant. At vero spectata virtus vestra vix admonitos vos vult ne ad surgentes ingravescentesque difficultates animum despondeatis. Opus enim *Fidei Propagandae* adeo, ut nostis, cohaeret cum hominum aeterna salute, cui studet impense, ut Is, qui vult omnes homines salvos fieri

et pro omnibus mortuus est, et semen seminanti praestiturus sit et incrementa aucturus frugum, quos evangelici eduxerint operarii. Hoc unum a vobis petimus: ut, nimirum, quam adhuc Apostolicae Sedi et Ecclesiae probastis operam, eam utrique probare alacres perseveretis. Consiliis industriaeque vestrae si quae forte obstiterint impedimenta, optatos ea quidem minuent laborum fructus, non minuent profecto apud Deum merita, expectandaque vobis ab Eo aeterna praemia.

Delata interim officia grato complectimur animo, vobisque, dilecti Filii, vestrisque, quotquot per orbem sunt, adiutoribus, caelestium auspicem munerum Nostraeque testem benevolentiae omnino singularis, Apostolicam Benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die VI ianuarii MCMXVI, Pontificatus Nostri anno secundo.

BENEDICTUS PP. XV

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SUPREMA S. CONGREGATIO S. OFFICII

DECRETUM

DECLARANTUR ET EXTENDUNTUR CONCESSIONES QUAEDAM PRO TEMPORE BELLI.

Die 16 decembris 1915.

SSmus D. N. D. Benedictus div. prov. Pp. XV, in audientia R. P. D. Adsessori S. Officii impertita, exhibitis postulationibus satisfacere volens, benigne declarare dignatus est, privilegia et facultates, indulgentias respicientia, sive apud omnes nationes, sive apud aliquot earum, occasione diuturni belli hodieque per Europam grassantis, tributa, nimirum: 1° privilegium Missarum, quae ubilibet in suffragium animarum illorum, qui in bello obierunt, celebrantur (S. C. S. Officii, die 28 ianuarii 1915); 2° dispensationem a clausula *De consensu Ordinarii,* circa benedictionem devotionalium pro Sacerdotibus, qui inter milites versantur (S. C. S. Officii, 4 februarii 1915); 3° et 4° facultatem pro Sacerdotibus militiae adscriptis, impertiendi christifidelibus apostolicam Benedictionem cum plenaria Indulgentia *in articulo mortis,* et applicandi, unico signo Crucis, coronis, crucibus, crucifixis, ss. numismatibus et parvis statuis Indulgentias apostolicas nuncupatas (S. C. S. Officii, die 17 iunii 1915), extendi ad omnes nationes bello dimicantes, usque ad exitum belli valitura. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

R. Card. Merry del Val, *Secretarius.*

L. ✠ S.

† Donatus, Archiep. Ephesinus, *Adsessor S. O.*

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I

ERECTIO NOVAE DIOECESIS

SSmus D. N. Benedictus PP. XV, Sacrae Congregationis Consistorialis decreto 15 decembris 1915, territorium uti exstabat archidioecesis Mariannensis in duas partes divisit, in quarum parte occidentali archidioecesim Mariannensem coarctavit, in parte vero orientali, ubi civitas *Caratinga* exstat, novam ac distinctam dioecesim Carathingensem nuncupandam perpetuo erexit, eosdem quoquoversus servaturam fines quibus avulsa orientalis pars ipsius archidioecesis Mariannensis antea circumscribebatur, adeo tamen ut eadem nova dioecesis secernatur ad occidentem ab archidioecesi Mariannensi per limites civilium municipiorum *Caratinga*, *Manhuassú* et *Carangola* quae una cum aliis municipiis *José Pedro*, *S. Manuel do Mutum* et *Aymorés* ad novam dioecesim spectabunt, atque ita ipsa intra suum ambitum complectatur sequentes paroecias: *S. Ioannis Baptistae de Caratinga*, *S. Antonii do Rio José Pedro*, *S. Manoel do Mutum*, *Conceiçao do Cuieté*, *S. Helena*, *S. Francisco de Vermelho*, *S. Margarida*, *SS. Sacramento*, *S. Simão*, *S. Lourenço do Manhuassú*, *Divino do Carangola*, *S. Luzia do Carangola*, *S. Francisco da Gloria* et *Tombos do Carangola*.

Hanc noviter erectam dioecesim Carathingensem, quousque aliter provisum fuerit, suffraganeam ecclesiam constituit archidioecesis Mariannensis.

II

PROVISIO ECCLESIAE

Sacrae Congregationis Consistorialis decreto, Ssmus D. N. Benedictus PP. XV hanc quae sequitur ecclesiam de proprio pastore providit, nempe:

3 ianuarii 1916. — Cathedrali ecclesiae Nottinghamensi praefecit R. D. Thomam Dunn, canonicum Metropolitanae ecclesiae Westmonasteriensis.

III

NOMINATIO

1 ianuarii 1916. — Decreto sacrae Congregationis Consistorialis, Ssmus D. N. Benedictus PP. XV R. P. D. Andream Caron, archiep. tit. Chalcedonensem, Delegatum Suum nominavit cum facultatibus Administratoris Apostolici pro Abbatia Nullius Ss. Vincentii et Anastasii ad Aquas Salvias.

SACRA CONGREGATIO CONCILII

INCRIMINATIONIS

Die 31 iulii 1915

1. Biennio vix expleto ex quo dioecesi *N.* novus episcopus datus fuerat, diffusa passim in vulgus sunt complurima exemplaria typis clam edita cuiusdam ***publicae epistolae ad clerum*** adversus episcopum, nullius tamen nomine subscripta. Huic, quasi ex condicto, paucis post diebus, alter ***libellus contestationis*** ad auctorem praecedentis, typis pariter editus fictoque nomine signatus, respondere per ironiam ita visus est, ut gravamina adversus episcopum supra modum exaggerarentur, cum ingenti scandalo eorum omnium ad quorum manus hae litterae pervenerunt. Quibus permotus idem episcopus, peractis opportunis investigationibus, tamquam reos seu auctores ***famosorum libellorum*** ad hanc S. Congregationem Concilii quinque sacerdotes denunciavit. Existimabat enim - prout suis litteris aperuit - non oportere ut adversus eosdem episcopus per se procederet, ad vitandam ulciscendi cupidinis suspicionem; expedire autem quam maxime, ad exemplum salutare, ut in reos sacra ipsa Congregatio animadverteret.

Quae quum sacrae huic Congregationi probarentur, deputatus est archiepiscopus finitimae dioecesis ut inquireret et referret, iis etiam auditis quos episcopus denunciaverat. Archiepiscopus idem, quum rem alacriter absolvisset, peramplam relationem peractae inquisitionis misit,

ex qua constabat praeter duos libellos, *tertium* fuisse interea typis editum, at nondum plene divulgatum, *quartum* vero prelo iam paratum; item praeter quinque sacerdotes ab episcopo denunciatos, quatuor alios eidem incriminationi esse subiiciendos. Attamen, quum archiepiscopus non verum processum, sed solam inquisitionem peregisset, reosque tantummodo *ut testes* audivisset, praevio etiam iuramento de veritate dicenda; auctoritate SSmi, qui causam cognosci mandaverat in hac S. Congregatione, acta iterum remissa sunt eidem archiepiscopo, qui singula capita accusationum rite descripta et definita unicuique ex *reis* tamquam iudex notificaret, ac defensiones omne genus quas adducerent sedulo colligeret, quin tamen eisdem reis iuramentum deferret.

Hisce igitur expletis omnibusque ad iudicium ferendum rite paratis, proposita causa in plenariis Emorum Patrum comitiis, dubio *An et quomodo animadvertendum sit in singulos* [novem] *sacerdotes incriminatos in casu*, responsum est: « Interim suspendantur a divinis et a beneficio, « si quod habent, ad nutum S. Sedis sacerdotes *AA, BB, CC.* ». Quam Emorum Patrum sententiam SSmus Dnus Noster in audientia postmodum infrascripto Secretario concessa, adprobavit.

2. In facto certum prorsus erat commissum crimen ea certitudine qua maior concipi nequit, nempe quae procedit ex *notorio facti permanentis*, prout a DD. (v. g. Schmalzgr., in tit. I, l. V, *Decr.*, num. 1 ss.) describitur: « Notorium facti permanentis est, quod notorie se exhibet « oculis et facti continuationem habet ut videre omnes possint ». Siquidem in actis habebatur omnino *corpus ipsum delicti*, videlicet aderant alligata exemplaria plurima, hinc inde per dioecesim collecta, libellorum de quibus accusatio facta fuerat. Porro satis fuit ea fidelibus oculis subiicere, ut statim constaret de notorio, non tantum in ratione facti, sed etiam *in ratione delicti* (cfr. Schmalzgr., l. c., n. 14) et quidem adeo ut « huiusmodi crimen nulla posset tergiversatione celari » (cap. *Tua*, 8, tit. II, lib. III *Decretal.*).

In primis manifestum ex illis erat delictum *iniuriarum*, quin etiam *atrocis calumniationis* in episcopum, qui passim in libellis vocabatur « flagellum Dei », « iustitiae trucidator », « lupus mitratus », etc. Gravius apparebat delictum *diffamationis*, etiam prout in hodiernis codicibus iuris poenalis describitur: non deerant enim specificae - ut aiunt - malefactorum attributiones eaeque calumniosae: ut ecce, in altero libello - « quod episcopus consuetos oeconomiae administratores officio deiecisset, « ut absque ullo teste pro arbitrio de reditibus disponere posset » et alia id genus facta narrabantur, unde, si vera fuissent, episcopo gravissima labes inureretur avaritiae, iniustitiae, simoniae, etc. Praeterea

apertissima erat *provocatio ad rebellionem* contra proprium episcopum; quin etiam ea ut scopus manifeste assumebatur libellorum edendorum: « ut nempe clerus dioecesis adversum episcopum insurgat *sub vexillo* « *redemptionis* (la bandiera della riscossa) »; quin immo in iis iam « pro- « ditores *novae Cruciatae* » vituperabantur, ac in tertio libello auctores sese audacter subscribebant: « qui rebelles sumus (*i ribelli*) ». Ad hunc criminosum effectum obtinendum hi omnes auctores apertissime fatebantur se *conspirationem seu coniurationem* interposito foedere inivisse. « Ut nempe episcopus aufugere cogatur, immo vero ad nihilum unde « est redigatur - ita illi - conveniendum nobis fuit in secretum strenuum- « que foedus; et revera convenimus edicta tessera, ac iuravimus ut patres « nostri ad Pontidam (*sic*), nec fieri poterit ut in certamine vincamur ». Huius etiam certaminis arma non obscure commonstrabant: « sint libelli « quos edimus ac edituri sumus gladii et arma »; ceterum proclamabant: « sive typis, sive alio quocumque armorum genere certemus, insidie- « mur oportet ac in fugam pellamus tigrem hunc mitratum ».

3. Quum igitur in comperto essent crimina iniuriarum, diffamationis, provocationis ad rebellionem et conspirationis contra proprium episcopum, tantum inquirendum fuit in reorum personas et in poenas iis irrogandas. Porro actis diligenter expensis, videbantur quidem novem sacerdotes accusati omnes et singuli communi consilio in praefata delicta concurrisse, diverso tamen certitudinis gradu. De tribus enim plene omnino constabat, praecipuos auctores eos fuisse libellorum et conspirationis, eamque fovisse opere, scripto et pecunia; quod ipsum duo tandem confessi sunt coram archiepiscopo inquisitore, tertius autem, quamvis idipsum praefracte negaret, a criminis sociis omnibus veluti uno ore accusatus, aliisque argumentis convictus est. Igitur quoad hos delictum *notorietate iuris* manifestum erat, ad tramites cap. *Vestra*, et cap. fin *de cohabit.*, et cap. *cum olim* 24, *de verb. signif.* Quoad ceteros, sive propter imperfectionem actorum processus, seu potius inquisitionis, sive alia de causa, plena probatio haberi non potuit nisi quoad cooperationem seu complicitatem. Quod quidem satis esse poterat ad condemnationem, quia - prout receptum est in iure - qui communi consilio, licet diversa ratione, physice in delictum concurrunt, omnes eamdem seu parem imputabilitatem contrahunt. Quin imo, iuxta cap. 22, caus. XI, quaest. I, quando agitur de conspiratione « non solum facientes, *sed etiam eis consentientes* » aeque puniri possunt.

4. Quod tandem poenarum genus attinet, manifestum est, ubi plura delicta commissa sunt, quae in eodem tamen ordine continentur et in eamdem actionem concurrunt, in primis speciem graviorem, seu sum-

mam esse puniendam (arg. l. 14 *D. de accus.* XLVIII, 2), ita tamen ut de reliquis quoque criminibus, quae tamquam media ad eamdem summam speciem dispositive ordinantur, ratio habeatur, saltem ad evincendum pravum deliberatumque consilium diutius animo conceptum ac enutritum, unde saltem gravitas praecipui criminis augeri solet, ei ex aequo respondente maiore poenarum gravitate. In casu autem *conspiratio* contra proprium episcopum gravior prae ceteris, immo suprema criminis species habebatur, de qua minime ambigendum erat, post reorum confessionem in iudicio redditam. Poenae vero quibus huiusmodi facinus plectitur, sunt, ut omnes norunt, gravissimae. Etenim can. 18 et 31, caus. XI, q. 1 Decr. Grat. comminantur clerico ob tale delictum poenam « depositionis et traditionis curiae (id est brachio saeculari) ut recipiat quod inique gessit »; can. 21-25 eod. pariter degradationem et perpetuam infamiam conspiratoribus adversus episcopum clericis itemque eis consentientibus, minitantur; qui omnes canones nulla posteriore lege aboliti vel temperati apparent (cfr. Thesauro-Giraldi, *de poen. eccl.*, p. II, s. v. *Conspiratio*, cap. I).

Quoniam vero causa haec quae per se esset ordinis iudicialis, ob peculiaria adiuncta rerum, deque explicita Apostolica auctoritate peracta fuit tramite disciplinari seu administrativo, placuit Emis Patribus ut non applicarentur poenae iuxta rigorem iuris, sed potius contra praecipuos reos, quorum crimen nulla poterat tergiversatione celari, animadverteretur poena aliqua, gravi quidem et exemplari, sed magis medicinali quam vindicativa; circa ceteros autem denunciatos sententia differretur, ad effectum corroborandi interea contra ipsos probationes, vel potius eos adducendi, per exemplum sociorum, ad poenitentiam et ad morum emendationem.

Et ita, me referente, conclusum ac iudicatum est.

O. Giorgi, *Secretarius.*

SACRA CONGREGATIO RITUUM

I

ROMANA SEU NEAPOLITANA

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VENERABILIS SERVI DEI IOANNIS BAPTISTAE A BURGUNDIA, SACERDOTIS PROFESSI ORDINIS FRATRUM MINORUM.

SUPER DUBIO

An constet de virtutibus theologalibus fide, spe et charitate in Deum ac proximum, nec non de cardinalibus prudentia, iustitia, fortitudine ac temperantia earumque adnexis in gradu heroico, in casu et ad effectum de quo agitur?

Venerabilis Dei Famuli Ioannis Baptistae a Burgundia beatificationis causa quovis etsi careat externo factorum splendore, non ideo tamen minuitur quod intimum est causae ipsius perinsigne meritum. Utraque siquidem apostolica et ordinaria inquisitione collectis adductisque in iudicium probationibus plane constitit, quam noster Dei Servus sacro in baptismate recepit, integram servasse morum innocentiam, quaeque pro sui status conditione propria erant, sancte inviolateque, ad obitum usque, adimplevisse munera.

Haec vero ut perficeret ille modoque reapse perficeret, quem acta describunt, assidua nec unquam intermissa ipsi Dei Famulo perferenda fuit pugna adversus sive internos sive externos animae atque virtutis notos satis satisque validos hostes. Quorum cotidianos ut frangeret incursus longeque a se propulsaret, caeleste auxilium sibi propitiare, vel a teneris, magnopere studuit conatusque est Dei Servus, interposita praesertim, erga augustam Dei Genitricem Matremque nostram, tenerrima pietate, suaque exhibita diligentissima ac fidelissima divinae gratiae cooperatione.

Ex quo factum, ut, brevi licet sex et viginti annorum nondum expleto spatio conclusa, perfunctus esset vita, quod tamen mature alacriterque Dei Famulus arripuerat, simillimum adeptus sit sanctitatis genus, quo inclitae Societatis Iesu tria illa coruscant sidera: Aloisius Gonzaga,

Stanislaus Kostka et Ioannes Berchmans. Quum autem quoddam quasi fundamentum reliquae aetatis adolescentia sit, et quam semel viam primis ab annis ingressi homines fuerint, ab ea difficile admodum in posterum deflectant, iuxta celebratam sacrae Scripturae sententiam: *Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea* (*Proverb.*, XXII, 6), ex hoc idcirco capite veluti sponte sua patent seque produnt in conspectum causae huius praestantia atque dignitas.

In venerabili quippe Ioanne Baptista a Burgundia adolescentes nominatim, qui in studiis operam ponunt, praesto sibi habent praeclarum ad imitandum exemplar, ex quo quum illud in primis didicerint mireque confirmatum perspexerint, quod scilicet, thesauri loco, omnium pretiosissimi, vitae integritas sit habenda atque innocentia morum, quibuscum una quoque necessario extet oportet cunctorum adimplementum, quae suae aetatis officia et munia sunt, eorum menti statim succurrit insignis quidam locus celebris cuiusdam epistolae ad adolescentem datae, qui in eo erat, ut disciplina erudiendus, in ephebeum sese conferret. Epistolae locus in libro quamvis prostet, quem ephebi prae manibus habent in scholis, peropportuna tamen occasione arrepta maximeque adversis virtute temporibus, expedit sane, ut adolescentium nostrorum semel atque iterum in memoriam revocetur eorumque alte insideat animo ipsis, quibus ab Auctore descriptus est, graphicis hisce verbis: « Prima di tutto conosci i beni che possiedi, acciò tu possa apprezzarli « per esserne grato a Dio, che te gli ha conceduti, e finalmente farne « l'uso, che devi..... Altri comincerebbe dal raccomandarti lo studio, ed « io comincio dal raccomandarti la bontà, e ti prego di custodirtela nel « cuore, come un tesoro senza prezzo. La dottrina spesso è una vana « suppellettile, che poco ci serve agli usi della vita, e della quale per « lo più si fa pompa nei giorni di gala, come dei tappeti e delle posate « di argento. Ma la bontà è un utensile di prima necessità, che dob- « biamo aver tra mano ogni ora, ogni momento. Senza uomini dotti, « credilo pure, il mondo potrebbe andare innanzi benissimo; senza « uomini buoni ogni cosa sarebbe sovvertita » (*Epistolario* di Giuseppe Giusti, 7ª ediz., Vol. Unic., pagg. 165-166. Lettera a Giovannino Piacentini, 7 dicembre 1840).

Quam ob rem, egregiam profecto laudem ii sibi promeruisse dicendi sunt, qui, altero ab obitu Servi Dei anno, super eiusdem sanctitatis vitae, virtutum et miraculorum fama *Informativum* processum in ecclesiastica Neapolitana curia instruendum curarunt; morasque, quas subinde, peculiaribus incidentibus rerum adiunctis, passa est causa, redimere naviter diligenterque sategit modernus Ordinis Fratrum Minorum Postulator

generalis. Cunctis namque iam absolutis praeliminaribus iudiciis, abhinc biennium, die 26 augusti, in aedibus Reverendissimi Cardinalis Francisci Cassetta, episcopi Tusculani, Congregatio antepraeparatoria super virtutibus coacta fuit, eamque, huius vertentis anni die 22 iunii quum in aedibus Vaticanis subsecuta esset Congregatio praeparatoria, die 7 superioris mensis decembris, coram SSmo Domino nostro Benedicto PP. XV habita est Congregatio generalis. In qua a nuper laudato Rmo Cardinali, causae Relatore, ad discutiendum propositum est Dubium: *An constet de virtutibus theologalibus fide, spe et charitate in Deum et proximum, nec non de cardinalibus prudentia, iustitia, fortitudine ac temperantia earumque adnexis venerabilis Servi Dei Ioannis Baptistae a Burgundia, in gradu heroico, in casu et ad effectum de quo agitur?* Reverendissimi Cardinales et Patres Consultores sua quisque ex ordine suffragia tulerunt, quibus laeto intentoque animo auditis, SSmus Dominus noster supremum iudicium Suum de more prorogandum duxit; interim cunctos, qui aderant, est adhortatus, ut effusas Secum funderent preces ad caeleste lumen implorandum.

Hodierna autem die Dominica prima post Epiphaniam, sacro devotissime peracto, ad se acciri voluit Reverendissimos Cardinales Antonium Vico, episcopum Portuensem et S. Rufinae, sacrae rituum Congregationi Pro-Praefectum, et Franciscum Cassetta, episcopum Tusculanum, causae Relatorem, una cum R. P. D. Angelo Mariani, Fidei Promotore, meque insimul infrascripto Secretario, iisque adstantibus, solemniter pronuntiavit: *Ita constare de virtutibus theologalibus fide, spe et charitate in Deum ac proximum, nec non de cardinalibus prudentia, iustitia fortitudine ac temperantia earumque adnexis venerabilis Servi Dei Ioannis Baptistae a Burgundia in gradu heroico, in casu et ad effectum de quo agitur, ut procedi possit ad ulteriora; ad discussionem nempe quatuor miraculorum.*

Hoc decretum publici iuris fieri et in acta sacrae Rituum Congregationis referri mandavit quinto idus ianuarii MCMXVI.

A. Card. Vico, *S. R. C. Pro-Praef.*

L. ✠ S.

Alexander Verde, *S. R. C. Secretarius.*

II

SANCTI HIPPOLYTI

DECRETUM DE INTRODUCTIONE CAUSAE SERVI DEI IOANNIS BAPTISTAE STOEGER, LAICI PROFESSI CONGREGATIONIS SSMI REDEMPTORIS.

In pago Enrersfeld, prope Vindobonam, die 4 octobris anno 1810, ortum duxit Ioannes Baptista Stoeger, qui pueritiam exegit parentum institutioni avunculique curis apprime respondens. Christiana vivendi ratione instructus, pietatis quoque exercitia prae deliciis habebat. A sacra lectione et a gestis exemplisque sanctorum magis in dies incitabatur non solum ad religionis praecepta servanda, sed etiam ad charismata meliora assequenda. Quod, adolescente iam aetate, Deo adiuvante, perfecit totumque se divino servitio mancipavit. Consulto enim ac probante suo parocho, die 1 ianuarii an. 1836 in Congregationem SSmi Redemptoris, penes Collegium Vindobonense ad Scalas Beatae Mariae Virginis nuncupatum, a Ven. Dei Famulo Iosepho Passerat, tamquam frater operarius receptus est. Instituti veste indutus, tyrocinio inito atque laudabiliter expleto, an. 1840, die 18 martii, religiosa vota emisit. In villam suburbanam Weinhaus missus suam impendit operam in ipsius Instituti utilitatem. Per sex et quadraginta annos, quot in Congregatione vixit, adiutoris coqui, pistoris, olitoris, aliaque humilia officia ita gerebat, ut externo labori vitam spiritus constanter adiungeret. In templi quoque servitio studium suum alacriter obibat et decori domus Dei diligenter inserviebat. Ex sacris sermonibus piisque libris celestem quandam doctrinam sibi comparabat, quam cum Christi Redemptoris, potissimum in Eucharistiae sacramento absconditi, amore et Deiparae Virginis devotione in confratres operarios religiosa conversatione effundebat. Moderatoribus ac Patribus aeque carus et acceptus exstitit tam ob fidei morumque integritatem, quam ob officiorum ac regularum observantiam. Tandem Dei Famulus, senio laborisque confectus, diuturno podagrae ruptaeque pedis venae morbo patienter tolerato, divinae miserationi et Beatissimae Mariae Virginis praesidio confisus, in civitate Eggenburg, dioecesis S. Hippolyti, pie obiit die 3 novembris an. 1883. Interim sanctitatis vitae, virtutum et miraculorum fama quam Ioannes Baptista in vita adeptus fuerat, post obitum ita increvit, ut super ea ab Episcopo Sancti Hippolyti, vota precesque Alphonsiani Instituti benigne excipiente, Processus Informativus adornatus fuerit. Quo absoluto et Romam ad Sacram Rituum Congregationem delato, quum omnia, ad normam iuris,

in promptu sint, ut ad ulteriora procedi possit, instante Rmo P. Claudio Benedetti, Congregationis Ssmi Redemptoris postulatore generali, attentisque litteris postulatoriis quorumdam Emorum S. R. E. Cardinalium, plurium Rmorum Archiepiscoporum et Episcoporum necnon Praepositorum generalium Ordinum seu Congregationum aliorumque virorum ecclesiastica vel civili dignitate praestantium, Emus ac Rmus Dnus Cardinalis Ianuarius Granito Pignatelli di Belmonte, episcopus Albanensis, huius causae Ponens seu Relator, in ordinariis Sacrorum Rituum Congregationis comitiis subsignata die ad Vaticanum coadunatis, sequens dubium discutiendum proposuit: *An signanda sit Commissio introductionis Causae, in casu et ad effectum de quo agitur?* Et Emi ac Rmi Patres sacris tuendis ritibus praepositi, post relationem ipsius Emi Ponentis, audito voce et scripto R. P. D. Promotore sanctae Fidei, omnibus accurate perpensis, rescribere censuerunt: *Affirmative* seu *signandam esse Commissionem Introductionis Causae, si Sanctissimo placuerit.* Die 14 dec. 1915.

Facta postmodum de his Sanctissimo Domino nostro Benedicto Papae XV per infrascriptum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationi Pro-Praefectum relatione, Sanctitas Sua resolutionem eiusdem Sacrae Congregationis ratam habens, propria manu signare dignata est Commissionem introductionis Causae Servi Dei Ioannis Baptistae Stoeger, laici professi Congregationis Sanctissimi Redemptoris, die 22, eisdem mense et anno.

A. Card. Vico, *S. R. C. Pro-Praef.*

L. ✠ S.

Alexander Verde, *S. R. C. Secretarius.*

SACRA CONGREGATIO
PRO NEGOTIIS ECCLESIASTICIS EXTRAORDINARIIS

EXTENSIO IURIUM AC POTESTATIS ORDINARII CASTRENSIS APUD BELGARUM EXERCITUM.

Ex Audientia SSmi die 14 decembris 1915

Cum Reverendissimus Dominus Ioannes Marinis, Vicarius Castrensis seu *Capellanus maior* apud Belgarum exercitum, quaesierit, num vi decreti, lati die 27 augusti vertentis anni a S. Congregatione Negotiis

Ecclesiasticis Extraordinariis praeposita, praeter sacerdotes et clericos, tum saeculares tum regulares, qui in castris vel nosocomiis, belgicis militibus in re spirituali adsunt, Ordinarii Castrensis auctoritati in re disciplinari subiiciantur ceteri quoque ecclesiastici milites - sive sacerdotes ii sint, sive simplices clerici, sive etiam religiosi novitii - qui deferendis militibus sauciis vel iisdem infirmis iuvandis ex officio dant operam, nullo tamen demandato sibi munere ad rem spiritualem quod attinet, SS. DD. NN. Benedictus divina Providentia PP. XV, referente me infrascripto eiusdem S. Congregationis Secretario, respondendum mandavit: *Negative*. Verum Beatissimus Pater, Secum animo reputans si iidem sacerdotes, clerici et novitii, qui stipendia merent, ecclesiasticae gubernationis seu paternae superiorum ecclesiasticorum vigilantiae subsidio penitus non destituantur, id, cum tuendae ecclesiasticae disciplinae, tum spirituali eorumdem bono provehendo, esse quam maxime profuturum, iura ac potestatem, quibus Ordinarius Castrensis apud Belgarum exercitum ex decreto utitur, quod memoratum est, ita producenda benigne censuit, ut idem Ordinarius possit in omnes sacerdotes, clericos et religiosos milites *cumulative* cum Ordinario dioecesis aut Superiore Ordinis vel Instituti iurisdictionem exercere in iis omnibus, quae ad ecclesiasticam pertinent disciplinam. Verumtamen, si quando contingat - quod absit - ut Ordinarius Castrensis in eiusmodi clericos vel religiosos poena aliqua animadvertat, de patrato ab iisdem crimine ac de irrogata poena Ordinarium dioecesis vel Superiorem religiosum certiorem quamprimum facere teneatur.

Contrariis quibuslibet, etiam speciali et individua mentione dignis, minime obstantibus.

Datum Romae, e Secretaria eiusdem S. Congregationis, die, mense et anno ut supra.

Eugenius Pacelli, *Secretarius*.

ACTA TRIBUNALIUM

SACRA ROMANA ROTA

I

FESULANA

IURIUM, SEU CURAE HABITUALIS ET ACTUALIS

Benedicto Pp. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno primo, die 9 iulii 1915, RR. PP. DD. Aloisius Sincero, Ponens, *Ioseph Mori et Fridericus Cattani, Auditores de turno, in causa* Fesulana - Iurium, *inter* canonicos ecclesiae collegiatae oppidi Figline Valdarno, *repraesentatos per legitimum procuratorem Christophorum Astorri, advocatum, et* Praepositum illius ecclesiae collegiatae, *interveniente et disceptante in causa Rmo Promotore iustitiae, hanc tulerunt definitivam sententiam.*

Ecclesia parochialis oppidi Figline, Fesulanae dioecesis, die 30 iulii 1493 per bullam Pp. Alexandri VI in collegiatam erecta fuit cum dignitate, quae praepositura nuncupatur, et duodecim canonicatibus, et hac bulla simul statutum est, curam animarum dictae ecclesiae pertinere ad capitulum praefatum, de voluntate praepositi illius ecclesiae pro tempore existentis. Haec animarum cura variis modis moderata fuit per subsequentia Statuta capitularia et episcoporum decreta. Anno 1867 bona ecclesiae et capituli collegiati usurpata fuerunt, una relicta praebenda praepositi, cui adnexa foret cura animarum. Sed quum praepositus Bargilli magna ex parte bona usurpata sibi vindicasset, episcopus Corsani, decreto lato die 7 iulii 1873, haec inter alia circa curam animarum, destinationem et administrationem illorum bonorum, statuit: « che al « Proposto oltre il godimento delle altre consuete rendite parrocchiali « debba esser pagata a carico della quota curata anche l'antica prebenda « personale ...; che i quattro sacerdoti, che sono indispensabili al Pro- « posto per il disimpegno del ministero parrocchiale e per le funzioni

« del sacro culto, debbono scegliersi via via dal Proposto medesimo, « previa annuenza dell'Ordinario, e che essi debbono considerarsi come « semplici aiuti ed officianti temporanei ed amovibili *ad nutum* ».

Existimantes autem hodierni canonici ecclesiae collegiatae Figlinensis per huiusmodi decretum violari iura capituli, lite instituta apud hoc S. Ordinem, contenderunt:

1. parochialitatem habitualem et actualem pertinere capitulo, salvo exercitio curae animarum spectante ad praepositum eiusdem collegiatae, eiusque adiutores in casu;

2. solutionem annuatim factam a Gubernio italico constituere praebendas quatuor canonicalium beneficiorum;

3. eidem capitulo restituenda esse, etiam quoad administrationem, omnia quae a bonis usurpatis proveniunt, vel quae a Gubernio soluta fuit pecuniae summa favore paroeciae.

Hinc causa disceptata est sub hisce concordatis dubiis:

1) *An constet de parochialitate habituali et actuali capituli Collegiatae oppidi Figline Valdarno, salvo exercitio curae animarum spectante ad Praepositum Collegiatae eiusque adiutores.*

2) *An constet de eo quod solutio annuatim facta a Gubernio favore parochiae, constituat praebendas quatuor beneficiorum canonicalium.*

3) *An eidem capitulo restituenda sint, etiam quoad administrationem, omnia quae a bonis usurpatis proveniunt, vel quae a Gubernio soluta fuit pecuniae summa favore paroeciae in executionem sententiae tribunalis civilis Florentiae 31 decembris 1880.*

Duplex prodiit sententia. Prima coram Sebastianelli, 16 febr. 1911, tribus dubiis responsum est *negative;* altera coram Lega, 17 martii 1914, responsum est illam sententiam esse infirmandam seu reformandam iuxta sequentes responsiones ad singula dubia, nempe:

ad I *affirmative* quoad parochialitatem habitualem; actualem vero spectare ad Praepositum et canonicos legitime deputatos in concuratos, seu canonicos coadiutores;

ad II summam a Gubernio annuatim solutam, attribuendam esse primo et principaliter favore praebendarum quibus adnexa est cura animarum, iuxta modum in decisione seu sententia explicatum;

ad III excepta bonorum parte in dioecesana capsa pro vigentibus normis custodienda, quoad reliqua bona, affirmative sub cautionibus tamen ab episcopo praescribendis.

Quare appellatum est ad tertium turnum, proposito dubio: *An sententia rotalis diei 17 martii 1915 sit confirmanda vel infirmanda in casu.*

Primum igitur dubium quod spectat, notandum est per bullam Alexandri VI ecclesiam parochialem Plebis nuncupatae a Beata Maria oppidi Figline, Fesulanae dioecesis, erectam fuisse in Collegiatam ecclesiam; ideoque in favorem capituli militare praesumptionem iuris quoad curam animarum: Lotterius, *de re beneficiaria*, lib. I, qu. 14, n. 93 et seqq. cum communi. Cuius praesumptionis non ea est vis, ut absolute dici possit, cum decisione seu sententia rotali diei 1 iulii 1913 in causa *Salutiarum - Iurium*, coram Many, quod quando aliqua ecclesia est collegiata et parochialis, undecumque proveniat haec collegialitatis et parochialitatis in eadem ecclesia coniunctio, cura habitualis est in collegio seu capitulo, vel ut ex sola erectione alicuius ecclesiae parochialis in collegiatam concludendum sit curam habitualem remanere penes capitulum. Nam, ut bene advertit sententia appellata diei 16 febr. 1911 coram Sebastianelli, ex eo quod aliqua ecclesia parochialis sit in collegiatam erecta, non illico dicendum est universa iura parochialia in ipsam ecclesiam collegiatam transfusa fuisse; siquidem erectio fieri potest duplici modo: atque ut firmat altera sententia diei 17 martii 1914, coram Lega, vis enunciatae praesumptionis est per se de iure communi, praesertim ante Concilium Tridentinum, curam animarum saltem habitualem, incumbere collegio, nisi probetur aliam fuisse fundatoris voluntatem. Sensus igitur est quod, si aliqua ecclesia est simul collegialis et parochialis, ecclesia collegialis seu capitulum habet intentionem fundatam in iure quoad proprietatem seu titulum curae parochialis, et eo ipso relevatur ab onere probandi, et istud reiicit in adversarium. Arg. S. Rota, *Segusina - Iuris canendi Missas*, coram Lega, decis. IV, 1909, n. 7.

Signanter vero addit magistralis sententia coram Lega: praesertim ante Concilium Tridentinum. Nam ante Conc. Trid. nulla lege positiva universali statutum erat ut animarum cura in Cathedralibus vel in Collegiatis exerceretur per idoneos vicarios etiam perpetuos. Quare animarum cura ad ecclesiam collegiatam pertinens in titulum, variis modis exerceri poterat et de facto exercebatur, praecipue vero:

1) *promiscue*, seu omnibus ad id operam navantibus canonicis;

2) *per turnum*, seu ut plurimum per hebdomadam, a singulis canonicis;

3) *per delegationem ad Vicarium* sive amovibilem sive perpetuum;

4) *per adnexionem officii curae* alicui praebendae vel dignitati.

Quatenus igitur animarum cura exercebatur primo vel altero modo, praesertim vero primo, ne locus quidem esse poterat distinctioni inter curam habitualem et actualem, proprie loquendo; quatenus vero exercebatur tertio vel quarto modo, distinctioni inter curam habitualem et

actualem ea inesse non poterat vis, quam obtinuit post legem tridentinam, quamque explicant hodierni doctores, ut Bouix et Wernz, docentes eam esse dumtaxat habitualem curam, quam quis de facto illam non exercet, nec *de iure* exercere valet, sed tantummodo aliquatenus potest et debet providere ut per aliquem vicarium exerceatur, cui itaque non tantum de facto sed *de iure* actu exercenda competit. Quod non satis intellexisse videtur rotalis sententia in causa *Salutiarum - Iurium* coram Many, diei 1 iulii 1913, carpens primam sententiam in eadem causa editam die 9 sept. 1911; in hac enim distinctio inter curam habitualem et actualem hoc posteriori sensu definite accipiebatur, seu ad terminos ipsius Trid. Synod., ut patet ibi, n. 4 et 7 in fine. Cfr. S. C. Conc. in *Lauden.*, 24 mart. 1888.

Si igitur in aliquo Capitulo cura animarum administretur promiscue vel per turnum, nullum dubium subesse potest curam animarum esse in titulo et proprietate penes ecclesiam collegialem, nulla distinctione facta inter curam habitualem et actualem; si vero administretur per vicarium, cum absoluta certitudine concludendum est vicarium non obtinere nisi curam actualem, habituali remanente penes collegium; si autem per unum ex obtinentibus praebendam vel dignitatem, tunc etsi, saltem secundum probabiliorem sententiam, concludi nequeat cum absoluta certitudine et omnibus in casibus, curam habitualem esse penes capitulum, tamen adhuc militat in favorem capituli iuris praesumptio quoad curam habitualem, ut iure merito firmavit citata sententia coram Many, diei 1 iulii 1913, collata cum appellata sententia coram Lega.

Sed in casu nostro, praeter iuris praesumptionem, succurrunt evidenter ipsi termini Bullae erigentis ecclesiam parochialem in collegiatam; in ea enim expresse edicitur *curam animarum parochianorum ipsius ecclesiae ad Capitulum praefatum, de voluntate tamen Praepositi, dictae ecclesiae pro tempore existentis pertinere.* Nec difficultatem faciunt verba adiecta: *de voluntate tamen Praepositi ...* quia hisce verbis significatur tantum curam exercendam esse sub moderatione Praelati capituli seu Praepositi. Si enim Pontifex, uti recte advertit sententia coram Lega, intendisset canonicos posse fieri Praepositi coadiutores de eius voluntate, quoad nudum exercitium curae, mandato et vice Praepositi, nedum ipse curam non commisisset capitulo, sed improprie usurpasset nomen curae, et id concessisset quod ipse Praepositus de consensu Ordinarii semper perficere potuisset ut quilibet simplex Parochus: quo sensu verba bullae nedum non essent operativa, sed otiosa.

Nec obstat quod in bulla Praeposito attribuatur *collatio, provisio et omnimoda dispositio beneficiorum in dicta ecclesia erigendorum; nec non*

correctio et punitio dictorum canonicorum et aliarum personarum dictae ecclesiae... atque ipse Praepositus Diedius eiusque successores vocentur *ecclesiae rectores*. Haec enim iura et officia ex iure antiquo competebant Praelato capituli, non quatenus privative obtineret universam curam animarum, sed quia caput erat collegii, ut firmat sententia coram Lega ex Concilio Tridentino et ex auctoritate Doctorum et iurisprudentiae rotalis: quo in sensu Praelatus capituli vocari poterat Rector ecclesiae.

Neque iuvat quod opponit hodiernus Praepositus ecclesiae collegiatae Figlinensis, nempe quod supponi nequit parochum Diedum, qui summa ope studuit ut sua parochia ad titulum collegiatae evehetur, voluisse limitare suam auctoritatem, eaque veluti cedere. Nam ex erectione suae ecclesiae parochialis in collegiatam cura quidem animarum translata est in capitulum, sed auctoritas antiqui Plebani adaucta est, quatenus Plebanus effectus est Praepositus et Praelatus capituli, eiusque caput. Secus vero explicari non posset quomodo Praepositura praedicta a sua institutione vocetur *vacans*, et eodem anno quo ecclesia parochialis in collegiatam erecta est, nempe anno 1493, ipse Diedius « per lo addietro « pievano, e al presente primo Proposto di decta prepositura e nuovo « colleggio », ut legitur in regesto *Ricordi capitolari*, omnia utensilia et psa instrumenta sacra, directa inserventia curae animarum, veluti vas pro chrismate asservando et oleo sancto, tradiderit ipsi capitulo: « ogni « altra cosa sarà data per l'avvenire ed abbi a detto capitolo ».

Haec omnia confirmantur ex Statutis capituli ecclesiae Figlinensis anni 1510 et 1614, quibus normae quaedam impositae fuerunt exercitio curae animarum in dicta ecclesia.

Nam in Constitutionibus anni 1510, conditis auctoritate integri capituli, seu Praepositi et canonicorum, et approbatis a Fesulano Ordinario, cap. XXVI haec quoad curam animarum statuuntur: « Quamvis animarum cura principaliter ad Praepositum, deinde ad canonicos pertineat, semper statuimus attamen et ordinamus quod praepositus et canonici dent auctoritatem sacristae administrandi sacramenta omnibus petentibus, de nostra parochia et nullus alius canonicus nec capellanus nisi particulariter requisitus se ingerat, nisi in casu necessitatis... vel fuerit per R. D. Praepositum et capitulum deputatus... confessiones attamen quilibet adire possit ».

Iamvero ex eo quod Praepositus et canonici, seu capitulum functiones parochiales ordinavit per legitimas Constitutiones, iure merito sententia coram Lega concludit, auctoritate Pignatelli et Lotterii innixa, capitulo pertinuisse curam saltem habitu. Sed addi potest statutum

capitulare anni 1510 aperte supponere quod antea cura animarum promiscue exercebatur inter Praepositum et canonicos; quo in casu tota cura animarum habitualis nempe et actualis, immo nulla distinctione facta inter habitualem et actualem, spectabat capitulo. Quod si ab anno 1510 sacramenta omnibus petentibus de parochia ecclesiae collegiatae Figlinensis administranda fuerunt per sacristam, deputatum a capitulo « dent auctoritatem sacristae », Sacrista administrabat sacramenta et animarum curam ut vicarius capituli: ut habens nempe curam tantum actualem, habituali remanente penes ipsum collegium.

In Constitutionibus vero anni 1614, cap. XXIV statuitur: « Quod « cura animarum iuxta Bullam erectionis nostrae collegiatae princi- « paliter spectet et pertineat ad D. Praepositum, *si sibi placet*, et « deinde spectet ad capitulum et canonicos iuxta tenorem bullae. In « quo casu si cura praedicta in quocumque tempore pervenerit ad « dispositionem capituli, statuimus et ordinamus quod deputetur et eli- « gatur unus canonicus residens approbatus ab Episcopo in sacerdotio « constitutus pro uno anno qui, si diligenter officio suo non fungitur, « possit alter diligentior in eius locum subrogari, et successive confir- « metur si opportunum fuerit in capitulo per duas partes ad minus, vel « maioris partis, ut capitulo placebit, illorum canonicorum congregato- « rum una cum D. Praeposito ad ministerium dictae curae animarum « absque ullo salario et mercede, et sic continuatim confirmetur, vel « alius eligatur canonicus a dicto capitulo si opportunum fuerit ».

Porro, ex verbis illis *si sibi placet*, eruitur quod hucusque praepositus non censebatur obligatus ad curam animarum exercendam, idque confirmatur ex constitutionibus anni 1610, in quibus nulla mentio fit curae animarum in particulari exercenda a praeposito, et ex actis Visitationis Pastoralis anni 1549, in qua declaratur quod (praepositus) *ad curam deservit per canonicos dictae ecclesiae* ... Iamvero haec explicari non possent, si ad praepositum pertinuisset tota cura, habitualis et actualis essetque verus et proprius parochus. Itemque ex eo quod a capitulo eligendus et deputandus est ad ministerium curae animarum, non amplius ut antea Sacrista, sed unus canonicus pro uno anno, quique subrogari vel confirmari poterat, iterum confirmatur curam animarum esse potuisse *in dispositione* Capituli, et penes Capitulum saltem habitu remanere.

Tandem anno 1639 episcopus Fesulanus Della Robbia suo decreto statuit: « Quod animarum cura dictae collegiatae principaliter spectaret « ad Praepositum pro tempore existentem; et quia dicta cura adeo est « numerosa, ut attingat minorum mille animarum et ultra, decrevit

« quod in futurum essent et esse deberent tres ad eam sustinendam, « videlicet dictus praepositus principalis et quotidianus curatus, necnon « duo ex canonicis eidem coadiutores, qui duo canonici vicissim una « hebdomada pro quolibet alternative curam gererent, et qui nominari « deberent a dicto praeposito pro tempore existenti, et postea vinci in « capitulo, etc. » Hoc decretum a S. Sede approbatum fuit *ita tamen ut nominatio duorum Coadiutorum reservata sit toti capitulo,* qua clausula aperte agnoscitur capitulo curam animarum inesse saltem habitu, ut firmat, auctoritatibus adductis, sententia coram Lega.

Neque dici potest per hoc decretum inductam fuisse substantialem novationem quoad titulum et proprietatem curae animarum, nam decretum Della Robbia explicite inhaeret in Bulla fundationis Alex. PP. VI, et in praecedentibus constitutionibus capitularibus, quibus cura animarum vel universa, vel habitualis, saltem tributa et recognita fuit capitulo; et de cetero nominatio duorum coadiutorum reservata toti capitulo, non autem soli praeposito, aperte resistit huic, quae praetenditur, substantiali novationi quoad titulum et proprietatem curae.

Nec difficultatem faciunt illa verba, quod Praepositus dicatur et sit *principalis et quotidianus curatus;* nam illud *principalis* accipiendum est non in oppositione ad Capitulum, sed relate ad duos canonicos coadiutores, quemadmodum Praepositus dicitur curatus *quotidianus* ad diversitatem dictorum duorum coadiutorum, qui vicissim tantum una hebdomada pro quolibet, ut expresse edicitur in citato Decreto, alternative curam gerere tenebantur.

Quare si quae innovatio inducta fuit per decretum Della Robbia, haec tantum facta est quoad exercitium curae, sive relate ad Praepositum, sive relate ad canonicos: relate ad Praepositum quatenus non amplius exercet curam tantum *si sibi placet,* sed ad eam exercendam tenetur, et quidem principaliter et quotidie; relate vero ad canonicos, quatenus non amplius Sacrista deputandus est, ut in Constitutionibus anni 1510, nec unus canonicus singulis quoque annis nominandus vel confirmandus est, ut in Constitutionibus anni 1614; sed duo canonici nominandi sunt qui vicissim una hebdomada pro quolibet alternative curam gerant, iis sub conditionibus, quae in ipso decreto statuuntur. At haec innovatio quoad nudum exercitium curae non praeiudicat iuri capituli quoad curam habitualem.

Denique dici nequit constitutionem capituli Figlinensis funditus et legitime immutatam fuisse per decretum anno 1786 datum ab episcopo Mancini-Raineri, et alterum ab episcopo Corsani anno 1883 latum, vel per consuetudinem sive quadragenariam cum titulo, sive immemorabilem.

Decretum enim episcopi Mancini-Ranieri quod spectat, animadvertendum est:

1. Latum fuisse in executionem cuiusdam Motu-proprio Leopoldi I, Magni Ducis Etruriae, auctoritate in res ecclesiasticas prorsus incompetentis.

2. Utcumque, illud interpretandum esse quoad curam animarum, ut valeat, potius quam ut pereat: quo sensu Episcopus ipse non poterat intendere collegiatae ecclesiae naturam immutare, quod soli Pontifici decernere fas erat.

3. Reapse in dicto decreto non moderari nisi exercitium curae: « Che la cura delle anime della nominata chiesa collegiata di S. Maria « Figline, oltre al Proposto pro tempore, quale per istituzione presiede « all'esercizio della medesima, sia esercitata e si eserciti di fatto ancora « da due canonici capitolari col titolo di *Viceparroci* inamovibili da « eleggersi da Noi e dai Nostri Successori, previo concorso ».

Verum ex eo quod Praepositus dicitur praeesse exercitio curae animarum, certe non tribuitur Praeposito tota cura, habitualis simul et actualis: de cetero autem decretum ipsum aperte inhaeret in institutione seu in undatione Capituli, et subdit: « la cura delle anime... « si eserciti di fatto in futuro *ancora* da due canonici capitolari ». Quare innovatio tantum facta est, hoc ex capite, in titulo Viceparochi, quo donavit canonicos coadiutores, et in modo electionis, faciendae ab Ordinario praevio concursu. Verum, quoad primum, nomen non mutat rem: quoad alterum vero electio ab Ordinario per concursum non est argumentum certo et omnibus in casibus concludens contra curam habitualem capituli, nam potest adesse in capitulo habituale ius ad curam, licet capitulum non nominet, neque praesentet ad beneficium, ad quod curae exercitium pertinet: S. Congr. Conc. in *Lauden.* 1888, 24 martii. Ceterum vero iste modus electionis in praxim non fuit deductus.

Consuetudinem autem quod attinet, haec potius favet capitulo, ut patet, inter coetera, ex iure erigendi *quartam,* quod capitulum semper sibi attribuit et obtinuit, ex iure disponendi circa bona parochialia, ut fidem facit decretum capitulare anni 1714, ex eo quod semper expensas omnes cultus, non secus ac antea sustinuit capitulum, rependens quoque eleemosinam Praeposito, quum Missam *pro populo* celebraret, et ex eo quod nonnullas functiones parochiales, velut benedictiones super cadaveribus explere prosequuti sunt canonici, alternis vicibus, vindicatis capitulo quarta funeris et aliis quibuscumque obventionibus, nec non ex eo quod omnia acta parochialia signari consueverunt, non secus ac antea, sigyllo ipsius capituli, ut bene animadvertit sententia coram Lega.

Decretum vero episcopi Corsani, contra quod canonici iudicium provocarunt ad S. Sedem, tria potissimum continet quae spectant tum curam habitualem capituli, de qua in primo dubio, tum destinationem summae vindicatae a Gubernio, de qua in altero dubio, tum eius administrationem, de qua in dubio tertio.

Quoad primum, decretum statuit: « che i quattro sacerdoti, che « sono indispensabili a Proposto .... debbano considerarsi come sem- « plici aiuti o ufficianti temporanei, ed amovibili ad nutum ».

Verum decretum episcopi Corsani videtur considerare Capitulum tamquam de iure suppressum ex legibus italicis: quod nullo modo probari potest: nam *non praestat impedimentum, quod de iure non sortitur effectum*. Quare quatuor illi sacerdotes habendi sunt ut canonici coadiutores seu concurati, ad terminos decreti episcopi Della Robbia, et amoveri nequeunt nisi iuxta normas decreti *Maxima cura*; nam curam animarum obtinent nativo titulo, etsi dependenter a Praeposito, ut recte animadvertit sententia coram Lega.

Itaque sententia diei 17 martii 1914 in omnibus confirmanda est.

Hisce igitur omnibus perpensis et consideratis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores de turno, pro tribunali sedentes, et solum Deum prae oculis habentes, dicimus, declaramus, et definitive sententiamus, proposito dubio respondentes: *Affirmative ad primam partem, negative ad secundam,* seu *sententiam Rotalem diei 17 martii 1914 confirmandam esse.*

Quam sententiam dum confirmamus etiam quoad expensas, compensari pariter volumus expensas huius tertiae instantiae.

Mandamus autem Ordinariis loci et ministris tribunalium ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum Canonum, et praesertim cap. 3, sess. XXV, *de reform.*, Conc. Trid., iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis esse iudicaverint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 9 iulii 1915.

Aloisius Sincero, *Ponens.*
Ioseph Mori.
Fridericus Cattani.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria S. R. Rotae.
Sac. T. Tani, *Notarius.*

II

CAUSAE ACTAE SUB SECRETO

In S. Romana Rota, a mense decembris anni 1914 ad mensem decembris anni 1915, actae sunt sub secreto *sequentes causae, quarum definitiva sententia editur tantum in parte dispositiva:*

I. Nullitatis Matrimonii *ex defectu consensus propter conditionem turpem appositam.*

Proposito dubio: *An constet de nullitate matrimonii in casu,* RR. PP. DD. I. Prior, *Ponens,* A. Perathoner et P. Rossetti, Auditores de turno, die 10 decembris 1914, respondendum censuerunt: *Negative.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

II. Nullitatis Matrimonii *ex defectu consensus propter conditionem appositam.*

Proposito dubio: *An constet de nullitate matrimonii in casu,* RR. PP. DD. I. Mori, *Ponens,* F. Cattani et A. Perathoner, Auditores de turno, die 13 ianuarii 1915, respondendum censuerunt: *Negative.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

III. Nullitatis Matrimonii *ex defectu consensus ex parte mulieris.*

Proposito dubio: *An constet de nullitate matrimonii in casu,* RR. PP. DD. S. Many, *Ponens,* F. Heiner et I. Prior, Auditores de turno, die 9 martii 1915, respondendum censuerunt: *Negative.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

IV. Nullitatis Matrimonii *ex capite affinitatis.*

Proposito dubio: *An constet de nullitate matrimonii in casu,* RR. PP. DD. A. Sincero, *Ponens,* I. Mori et F. Cattani, Auditores de turno, die 23 martii 1915, respondendum censuerunt: *Negative.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

V. Iurium.

Propositis dubiis: 1. *An et quaenam iura in ecclesia Beati N. N. ab Y. Y. sacerdoti X. X. competant sive uti fundatori, sive uti patrono, sive alio quovis titulo.* 2. *An et quaenam damnorum refectio sive ob iura, de quibus in primo dubio, denegata, sive ob expensas pro ipsius ecclesiae aedificatione factas sacerdoti X. X. competat in casu:* RR. PP. DD. A. Perathoner, *Ponens,* I. Alberti et P. Rossetti, Auditores de turno, die 27 martii 1915, respondendum censuerunt: Ad 1. *Sacerdoti X. X. competere ius patronatus in ecclesiam Beati N. N. ab Y. Y., ita ut, praeter alia, valeat*

functiones omnes non parochiales in ea peragere; ad 2. *Sacerdoti X. X. competere refectionem damnorum in separata sede determinandam, expensis stricte iudicialibus exceptis, quae inter partes retinentur compensatae.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

VI. Nullitatis Matrimonii *ex capite clandestinitatis et impedimenti vis et metus.*

Proposito dubio: *An constet de nullitate matrimonii in casu,* RR. PP. DD. A. Sincero, *Ponens,* I. Mori et M. Cattani, Auditores de turno, die 9 aprilis 1915, respondendum censuerunt: *Negative.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

VII. Nullitatis Matrimonii *ob simulatum consensum ex parte viri.*

Proposito dubio: *An constet de nullitate matrimonii in casu,* RR. PP. DD. A. Perathoner, *Ponens,* I. Alberti et P. Rossetti, Auditores de turno, die 21 aprilis 1915, respondendum censuerunt: *Negative.*

VIII. Nullitatis Matrimonii *ex capite clandestinitatis et impedimenti vis et metus.*

Proposito dubio: *An constet de nullitate matrimonii in casu,* RR. PP. DD. A. Sincero, *Ponens,* I. Mori et F. Cattani, Auditores de turno, die 9 aprilis 1915, respondendum censuerunt: *Negative.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

IX. Nullitatis Matrimonii *ex capite vis et metus.*

Propositis dubiis: 1. *An constet de nullitate matrimonii in casu, et quatenus negative* 2. *An consilium praestandum sit SSmo pro dispensatione super matrimonio rato et non consummato, in casu,* RR. PP. DD. I. Mori, *Ponens,* F. Cattani et A. Perathoner, Auditores de turno, die 27 aprilis 1915, respondendum censuerunt: Ad 1. *Providebitur in 2°;* ad 2. *Affirmative, seu praestandum esse SSmo consilium super dispensatione matrimoni rati et non consummati in casu.*

X. Nullitatis Matrimonii *ex capite vis et metus et ex capite affinitatis.*

Proposito dubio: *An constet de nullitate matrimonii in casu,* RR. PP. DD. F. Cattani, *Ponens,* I. Alberti et P. Rossetti, Auditores de turno, die 19 iunii 1915, respondendum censuerunt: *Affirmative.*

XI. Legati Pii.

Propositis dubiis: 1. *An sit admittenda instantia Sac. N. N. de interventu principali Pii Instituti X. X.* 2. *An Sacerdoti N. N. competat reconventio iuxta libellum,* RR. PP. DD. I. Mori, *Ponens,* F. Cattani et P. Rossetti, Auditores de turno, die 25 iunii 1915, respondendum censuerunt: *Ad utrumque negative.*

XII. PROPRIETATIS.

Propositis dubiis: 1. *An constet domum, de qua agitur, gravatam esse piis oneribus. Et quatenus affirmative:* 2. *Ad quid, ratione huius domus, teneatur utraque pars litigans,* RR. PP. DD. S. Many, *Ponens,* I. Prior et F. Cattani, Auditores de turno, die 28 iunii 1915, respondendum censuerunt: Ad 1. *Affirmative.* Ad 2. *N. N. teneri domum, de qua agitur, liberam relinquere, ad pios usus parochiales adhibendam; et, quoad modum transmissionis domus, omnia gerere de mandato Episcopi; Rev. X. X. teneri omnem operam adhibere, ad mentem Episcopi ut N. N. praefatas obligationes impleat; Curiam tandem Episcopalem obligatione teneri N. N. indemnem reddendi, refusis illi praetio libellarum t. t., cum expensis venditionis, et expensis extraordinariis in domo ab eo forte factis, et deinceps, id est a die exsecutionis sententiae, omnia tributa aliave huiusmodi onera domui imposita solvendi, nec non et relativorum contractuum expensas.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

XIII. DIFFAMATIONIS.

Propositis dubiis: 1. *An constet de diffamatione in casu, ita ut inflicta poena sustineatur;* 2. *An sit locus refectioni damnorum, quomodo et quanam mensura,* RR. PP. DD. G. Sebastianelli, *Decanus, Ponens,* S. Many et R. Chimenti, Auditores de turno, die 29 iulii 1915, respondendum censuerunt: *Negative ad utrumque.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

XIV. NULLITATIS MATRIMONII *ex defectu consensus ex parte mulieris.*

Proposito dubio: *An sententia Rotalis diei 18 decembris 1913 confirmanda sit vel infirmanda in casu,* RR. PP. DD. I. Prior, *Ponens,* A. Sincero et I. Mori, Auditores de turno, die 6 augusti 1915 respondendum censuerunt: *Negative* ad primam partem, *affirmative* ad secundam, *seu non constare de nullitate matrimonii in casu.*

Adversus sententiam interposita est appellatio.

XV. NULLITATIS MATRIMONII *ex defectu consensus ex capite vis et metus et ex capite conditionis turpis contra matrimonii substantiam.*

Propositis dubiis: 1. *An sententia Rotalis diei 29 novembris 1913 sit confirmanda vel infirmanda in casu;* 2. *An constet de nullitate matrimonii ex capite intentionis contra eiusdem substantiam,* RR. PP. DD. G. Sebastianelli *Decanus Ponens,* S. Many et R. Chimenti, Auditores de Turno, die 15 decembris 1915 respondendum censuerunt: Ad I *Affirmative* ad primam partem, *Negative* ad secundam; Ad II *Negative.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Con Biglietti della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

16 gennaio 1916. — L'Emo signor cardinale Giulio Tonti, *Protettore dell'Istituto delle Suore delle Scuole cristiane della Misericordia di Saint-Sauveur-le-Vicomte.*

17 gennaio. — L'Emo signor cardinale Gennaro Granito Pignatelli di Belmonte, *Protettore della Congregazione Urbana dei Nobili Aulici in S. Lorenzo in Fonte.*

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Assistente al Soglio Pontificio:

23 dicembre 1915. — Mons. Agostino Dontenwill, arcivescovo titolare di Tolemaide, superiore generale della Congregazione degli Oblati di Maria Immacolata.

Prelato Referendario della Segnatura:

20 dicembre 1915. — Mons. Ghino Ghini, della diocesi di Cesena.

Prelati Domestici di S. S.:

30 dicembre 1915. — Mons. Aurelio Mazza, parroco di Curti nell'archidiocesi di Salerno.

— Mons. Giovanni Mac Dermott, vicario generale dell'archidiocesi di S. Giovanni di Terranova.

ONORIFICENZE

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

Il Cavalierato dell'Ordine Piano:

29 dicembre 1915. — Al sig. Augusto Grossi-Gondi, di Roma.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

20 dicembre 1915. — Al sig. cav. Giovanni Asproni, archivista della Segreteria di Stato.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

21 dicembre 1915. — Al sig. colonnello Carlo Edmondo Rouleau, dell'archidiocesi di Québec.

La Gran Croce dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

24 dicembre 1915. — Al sig. conte Stanislao Medolago Albani.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

30 dicembre 1915. — Al sig. dott. Giuseppe Ciuti, di Firenze.

NECROLOGIO

10 gennaio 1916. — Mons. Riccardo Scannell, vescovo di Omaha (Stati Uniti).

12 gennaio. — Mons. Cirillo Geha, patriarca di Antiochia di rito greco-melchita.

13 gennaio. — Mons. Basilio Hossu, vescovo di Armenopoli.

17 gennaio. — Mons. Nicola Giuseppe Camilli, arcivescovo-vescovo di Jassi.